

**STANOWISKO ZWIĄZKU PRZEDSIĘWIORCÓW I PRACODAWCÓW DOTYCZĄCE PROJEKTU
USTAWY O ZMIANIE USTAWY O TERMINACH ZAPŁATY W TRANSAKCYJACH HANDLOWYCH
ORAZ USTAWY – KODEKS CYWILNY Z DNIA 23 KWIETNIA 2015.**

Zaprezentowany projekt ustawy należy ocenić pozytywnie, z drobnymi uwagami o charakterze szczegółowym. Jak zaznaczono w uzasadnieniu, proponowany projekt ustawy ma zapewnić realizację dwóch celów – po pierwsze ma implementować przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych, po drugie natomiast ma uprościć i uporządkować system naliczania odsetek w obrocie cywilnoprawnym. Wydaje się, że projekt realizuje tak sformułowane założenia.

1. Określenie ustawowej wysokości ustawowych odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych na poziomie sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i ośmiu punktów procentowych, dostosowuje przepisy polskiego prawa do przepisu art. 1 pkt 8 wspomnianej wyżej dyrektywy. Wątpliwości budzi jednak umiejscowienie tego przepisu w słowniczku, a konkretnie, na wzór przytoczonej dyrektywy, w definicji odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych. Wydaje się, że słusznierozwiązaniem, byłoby pozostawienie określenia wysokości ustawowych odsetek za opóźnienie, w miejscu dotychczasowym, tj. w art. 7 ust. 1 ustawy. Zaproponowane rozwiązanie jest wadliwe. Wprowadza bowiem do ustawy niepotrzebny chaos, ponieważ zaproponowany przepis art. 4 pkt 3 nie stanowi definicji, a raczej klasyczny przykład tłumaczenia *ignotum per ignotum* („odsetki za opóźnienie w transakcjach handlowych to odsetki za opóźnienie w płatnościach w transakcjach handlowych”) dookreślonego jedynie przez proponowaną wysokość tychże odsetek. Wydaje się, że dotychczasowa struktura przepisów ustawy, zgodnie z którą pojęcie „odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych” nie jest definiowane, a określenie ich wysokości znajduje się w art. 7 ust. 1, jest bardziej logiczna i przejrzysta, niż zaproponowana.

2. Propozycja wprowadzenia obowiązku ustalania stopy referencyjnej NBP dwa razy w roku, stanowi wypełnienie treści przepisu art. 3 ust. 2 dyrektywy, w którym co prawda nie jest wyrażona wprost konieczność ustanowienia takiej zasady, ale ze względów funkcjonalnych jest ona de facto wymogiem realizacji tego przepisu. Stanowi ona zresztą rozwiązanie dobre, ponieważ pozytywnie wpływa na przewidywalność rzeczywistości gospodarczej, w której funkcjonują przedsiębiorcy – zasługuje więc na pełną aprobatę.

3. Pozytywnie należy ocenić propozycję usunięcia jednej z przesłanek warunkujących możliwość wydłużenia terminu zapłaty do 60 dni. W aktualnym stanie prawnym uzależnia dopuszczalność wydłużenia tegoż terminu m.in. od ustalenia zgodności takiego ustalenia ze „społeczno – gospodarczym celem umowy”. Projektodawca bardzo słusznie zauważył w uzasadnieniu dwa podstawowe argumenty stojące za wykreśleniem z ustawy tej przesłanki – po pierwsze jest to rozwiązanie krytykowane przez doktrynę, ponieważ zniekształca istotę zobowiązań umownych. Z uwagi na zasadę autonomii woli stron w związku z zasadą swobody zawierania umów, to strony kształtują cel danej umowy. Ponadto, istotnie – wydaje się, że przesłanka ta zawiera się w przesłance konieczności zachowania zgodności z zasadami współżycia społecznego. Nie ma potrzeby, by ustawodawca powielał merytoryczną treść poszczególnych fragmentów przepisów – wpływa to negatywnie na przejrzystość aktów normatywnych.

4. Na aprobatę zasługują efekty starań projektodawcy, by zabezpieczyć interesy przedsiębiorców w transakcjach z podmiotami publicznymi. Co prawda na pierwszy rzut oka, projektowany przepis art. 11a ust. 1 wydaje się nie korespondować z art. 4 ust. 3 dyrektywy, jednak przekonujące są wytłumaczenia projektodawcy zawarte w uzasadnieniu. Istotnie można założyć, że podmioty publiczne mogłyby próbować obchodzić przepisy dot. maksymalnych terminów zapłaty, poprzez nieuzasadnione rozkładanie ich na transze. Przesłanki zgodności wydłużenia terminu zapłaty ponad 60 dni z zasadami współżycia społecznego i tego, by owe wydłużenie było obiektywnie uzasadnione, biorąc pod uwagę właściwość towaru lub usługi, są oczywiście dosyć ogólne, ale projektodawca pomyślał również o stwierdzeniu *expressis verbis*, że w przypadku niespełnienia tych warunków, stosuje się przepis art. 8 ust. 4 ustawy.

5. Zaproponowany kształt przepisów dot. ryczałtowej rekompensaty przysługującej wierzycielowi za koszty odzyskiwania należności, wydaje się uściślać i precyzować stan prawny w tej kwestii, stąd powinien pozytywnie wpłynąć na zmniejszenie wątpliwości interpretacyjnych w tym zakresie.

6. Wydaje się, że propozycja ujednoczenia mechanizmów naliczania odsetek w obrocie cywilnym przy równoczesnym rozróżnieniu wysokości odsetek kapitałowych od odsetek za opóźnienie (zmiany w art. 359 par. 3 oraz art. 481 par. 2 Kodeksu cywilnego) zasługuje na aprobatę, ponieważ upraszcza otoczenie gospodarcze, a jednocześnie usuwa ewentualne wątpliwości dotyczące, słusznie wytkniętego w uzasadnieniu ustawy, braku konkretnych mechanizmów obliczania odsetek ustawowych określonych w Kodeksie cywilnym. Wprowadzenie postulowanych przepisów w życie oznaczać będzie pewną poprawę w ww. zakresie.

Reasumując, zaprezentowany projekt należy ocenić w przeważającej mierze pozytywnie, z drobnymi uwagami o charakterze technicznym, niewpływającymi na merytoryczne znaczenie projektu.

Marcin Nowacki

Wiceprezes ZPP